

Pretiulu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu
7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dñsu
la casa cu 1 fl. mai multu pe
anu; — trimisu cu post'a in
laintulu monarchiei pe 1 anu
intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. —
In strainatate pe 1 anu 10 fl. sêu
22 franci, pe 6 luni 5 fl. sêu 11
franci. — Numeri singuratici se
dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu III.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie sêu iinia, cu
litere merunte garmondu, la prim'a
publicare câte 7 cr., la a dou'a si
a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste
aceea 30 cr. de timbru la tesau-
rulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face
in modulu celu mai usioru prin
asemnatiunile postei statului, a-
dressate de a dreptulu la Redactiu-
nea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiu.

Nr. 63.

— Sibiu, Mercuri 6/18 Augustu. —

1880.

Dela adunarea generala a Asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu.

— Turd'a, 10 Aug. (Coresp. particulara.)
Siedintiele acestei adunari s'au potutu inchide abia
eri, a trei'a di pe la 4 ore post-meridiane. Acésta
insémna atàta, cà sessiunea din estimpu fu mai
lunga decâtu mai tôte câte s'au tinutu de 19 ani
incóce, ordinarie si extraordinarie, fàra cà se se ia
dela propriile agende timpu mai multu de 1½ ora
pentru o singura dissertatiune din cele siepte in-
sinuate. Din acésta inpregiurare se pôte esplicà,
pentru ce corespondentele d-vóstra nu a fostu in
stare se ve comunice decursulu adunarei in óresicare
ordine chronologica, au remasu prin urmare destule
inpregiurari necomunicate, pe care este bine, pôte
fórtè necessariu, cà se le scia.

Unu estrasu* de cifre din computulu cassariului,
tiparitu in foi separate si inpartitu la membrii, pôte
se esplice mai multe decisiuni luate de càtra adu-
nare. Din bilantiulu anului 1879 au trecutu pe
anulu acesta cà capitalu-proprietate a Asociatiunei
v. a. fl. 73,932. 60 cr., acelu capitalu a crescutu
pàna in Iuliu a. c. la fl. 81,645. 61 cr. Dara
din taxe dela membrii ordinari, ajutatori au intratu
in decursulu anului mai puçinu decâtu ori-candu
alta-data, cà-ci cei mai multi membrii ordinari au
remasu in restantie, si chiaru cu ocasiunea adunarei
generale dela Seghisiór'a in Aug. 1879 prea puçini
isi adusera aminte cà se miluésca pe acésta mama
doiósà, mai alesu a tinerimei, cu acei biети de
5 fl. Asia, dupace ¼ parte din venitululu curatu
alu anului trebue se se adaoge la capitalu, nu e
nici-o mirare, cà sum'a destinata a se inparti spre
scopurile Asociatiunei pe anulu ce urmédia abia
ajunge la 4400 fl. v. a., candu lipse reali (nu
imagine), cerute de càtra scopurile Asociatiunei,
nu s'aru potea acoperi nici cu unu venitu anuale
intreitu mai mare de càtu este chiaru capitalulu
ei, adeca circa 240 mii fl.; cà-ci intru adeveru
lipsele generatiunei june se presenta in proportiuni,
precum ar fi si acésta. Celu mai puçinu a ⅓ parte
din tinerimea data la scólele medie si superiori nu
numai simte, dinpreuna cu parintii, necesitatea

unei instructiuni gratuite, adeca de a nu plati
nici-o taxa scolastica, dara astépta cà in locu de
a i se cere taxe, mai virtosu se i se dea burse
(stipendia), nu numai la sute, ci la mii de studenti
atàtu dela scólele medie (gimnasie, reali, comerciali,
agronomice, silvanali, militare, nautice etc.),
càtu si tinerimei dela academii si universitati. Co-
mitetulu Asociatiunei nu a fostu in stare nici asta-
data se propuna la votulu adunarei mai multu de
vreo 16 burse scolastice si pe lãnga acelea 400 fl.
spre a se dá ajutórie pentru invetiacei si sodali
profesionisti, éra 400 pentru ajutorarea scóleloru
serace. O parte considerabila, preste 1450 fl.
comitetulu a propusu a'i intrebuintià pentru celalaltu
scopu, care este inaintarea literaturiei, sau cà
se vorbimu in termini mai respicati: propagarea
gustului si a interesului pentru sciintie si arte,
indemnarea necurmata, cà se se cultive si romanii
prin lectura de carti si de foi periodice bune; cà-ci
se o spunemu verde, in totu coprinsulu monarchiei
abia vei mai aflà doue popóra, ai caroru carturari
mici si mari se citésca atàtu de puçinu cà romanii;
se afla din contra multe mii de persóne, care credu
cà au beutu sciintia si tôte bunele invetiaturi cu
causiulu, daca au trecutu prin clasele gimnasiali,
sau prin vreo facultate óre-care de sciintia.

Adunarea generala a facutu asta-data mari
schimbãri in proiectulu de budgetu asternutu de
càtra comitetu. Fàra a negà necesitatea celoru
mai multe positiuni din proiectulu comitetului, ea
se acaparà din nou de maréti'a idea ventilata in
alte trei adunari precedente, adeca de realisarea
unei espositiuni nationale si dupace decise in una-
nimitate deschiderea acesteia preste unu anu
la Sibiu, recunoscù firesce si necesitatea de a
prevedea si trece in budgetu o sumusióra modesta
de 7—8 sute florini, fàra care nu se pôte luà mai
nici-o mesura preparativa la realisarea espositiunei.
In momentele candu se dederu aceste voturi, lo-
calulu adunarei (biserica) éra plina numai de
lamur'a inteligentiei, din care se compune Asocia-
tiunea. Mai toti cei adunati votara din convic-
tiunea, cà numai prin o espositiune se pôte dá
unu respunsu limpede si categoricu la o multime
de opiniuni, proiecte, planuri, vaieraturi, interpela-

tiuni (intre care destule alune gaunósà), tôte rela-
tive la cultur'a poporului.

Se deschidemu scóle industriale, pretindu unii.
Prea bine; ei inse nu ne spunu in ce ramuri de
industria din multimea loru, apoi unde, in ce loca-
litati, cu càti professori, cu câte mii platite in
salarie si in instrumente, se se deschida acelea
scóle.

„Se trimitemu professori si predicatori ambu-
lanti, cà se invetie pe poporu acolo acasa la elu“.
Minunatu; nimeni inse nu a venitu si nu vine cu
càtu unu proiectu precisu, din care se aflamu cu-
ratu, in care ramuri ale activitatiei omenesci
este mai necessariu se se dea invetiaturi poporului,
in care districte ale tiei mai àntaiu, prin càti
professori comissari, si care pôte se fia sum'a
ceruta spre desdaunarea spesselor de drumu, sau
in casu de asia, se se fia numitu in audiulu adu-
narei acei barbati de specialitate, de ex.: agri-
cultori, silvicultori, horticultori, medici higienisti,
apicultori, sericultori etc. etc., nu numai investiti
cu teorie speciali, ci si practici, totuodata de-
votati asia de multu causei sacre, in càtu se se
oblige a plecà pe spessele proprii, cu o traista
ori cu o parechie desagi de a umeru, cà Georgie
Sincai si cà acei calugari, carii inainte cu 140
pàna 150 de ani au plecatu la cersite si din
avere cersita, nu pentru ei, ci pentru natiune,
au ridicatu monastire cu liceu si au cumparatu
unu dominiu; sau macaru numai cà Popasu si
Baritiu, cari inainte cu 29 de ani, sub domni'a
legii martiale, au plecatu cu unu protocolasiu
subtióra, pe o carutia trasa de doue mârtióge, cà
se cersiésca pentru scólele dela Brasiovu, care in
locu de 22,000 fl. preliminati, au costatu dupa
alti 4 ani 74,000 fl. mon. conv. Da-tine pe acei
9 ori 10 professori de specialitati si ni'i ara-
tati, cà se ne inchinamu loru si se ceremu a se
inscrie numele loru in cartea de auru proiectata a
se deschide la acésta Asociatiune.

In locu de a se aflà pàna acuma dascali ai
poporului, pre cum ii pretindu interpelantii, s'au
aflatu alti ómeni de omenia, cari condusi de ura
persónala desfrénata, orbiti cu totul de
passiunea loru, n'au incetatu a inculpà totu numai

Foisiór'a „Observatoriului“.

Ornitologi'a poporala romana.

Mierl'a.

(Urmare si fine.)

IV.

Tóta atentiunea barbatiloru eruditi,¹⁾ cari au com-
pusu nisce studii fórtè interessante asupra baladei po-
porale romane „Cuculu si Turturica“,²⁾ a fostu
indreptata pàna acuma numai asupra acestoru doue pa-
seri. Nu sciù, n'au avutu domnealoru cunoscintia de
doinele, cari s'au citatu mai susu, si cari s'oru mai cità
in decursulu acestui articolu, sêu scopulu d-loru a fostu
numai studiarea baladei romane in comparare cu a altoru
nationalitati?

Candu cetimu balad'a din cestiune, vedemu cà
Cuculu ni se infatisiédia cà unu curtenitoriu indras-
netiu, care e gata a intrebuintià tôte mijlócele numai
cà se fia iubitu de Turturica. Inse Turturica ilu res-
pinge neintreruptu.

Cu totul altfelu stà referintia intre Cucu si
Mierla. Doinele, ce tractédia despre aceste doue pa-
seri, ni'lu infatiosiédia pe Cucu acusi cà fratiuru,
acusi cà verisióru alu Mierlei, éra pe Mierl'a
cà verisióra sêu sorióra a Cucului, inse mai
adeseori cà sorióra.

Balad'a „Cuculu si Turturica“ ne dà o de-
scriere fórtè fidela a Cucului, infatiosindu-ni'lu astfelu

precum intr'adeveru si este, adeca: indrasnetiu, superbu,
infocatu, plinu de iubire. Pe candu doinele, ce trac-
tédia despre „Cucu si Mierla“, ni'lu infatiosiédia
mai multu compatimitoriu de sórtea soriórei sale, gata
de a'si negri penele si-a o jeli, in casu candu acésta ar
fi se móra. Éra pe Mierl'a asemenea ni-o infatiosiédia
compatimítóre pentru „puisiórii Cucului“, cari au
remasu orfani de parintele loru, dandu'si tóta silinti'a
de-a'i scapà de mórtè, de-a'i cresce, aducèndu-le nutri-
mentulu necessaru cine scie de unde, pàna ce'i vede mari-
siori si scosi de-asupra nevoiei

O doina poporala din Bucovin'a, care ne-arata
compatimirea ce o nutresce Mierl'a pentru puisiórii
seumpului seu fratiuru suna precum urmédia:

S'a dusu Cucu celu betrenu
Si-a lasatu puii de chinu,
Si-a lasatu puiuti'n pele,
Da Mierluti i-a fostu jele,
Si-a sburatu din vale in vale
Si-a strãsu puiiloru mancare,
A strãsu pane din ogóre
Si apa de prin isvóre
N'a lasatu puii se péra
Si-a datu Dumnedieu asia
Si-au crescutu la puiuti pene.¹⁾..

Deci merita a fi bagata in séma si referintia din-
tre aceste doue paseri: Cuculu si Mierl'a, cà-ci ea ne
infatiosiédia unu obiectu fórtè frumosu si totuodata in-
teressantu de studiatu.

V.

Mierl'a e considerata de poporulu romanu si cà
unu auguru, care, cà si Cuculu, predice prin cante-
culu seu sórtea ómeniloru, si de aceea se numescu ace-
ste doue paseri de càtra romani „frati.“²⁾

¹⁾ Din colectia mea.

²⁾ Cred. rom. din Candreni, com. de d-lu P. Ursulu.

Cumcà Mierl'a prevestesce prin cantecculu seu
sórtea ómeniloru, ne potemu incredintia din urmatórea
hora poporala:

Pasere galbina in ciocu
Reu mi-ai cantatu de norocu
De ti-ar picà cioculu teu
Precum mi-ai cantatu de reu
Tra, la, la, la, la, la, la.
Nu vedeai ànim'a mea
Càtu de ferbinte iubia,
Dar acum'a-i sloiu de ghiatia
Rece si fàra de viétia.
Tra, la, la, la, la, la, la.
Glasulu teu cu amarire,
Mi-a cantatu de despartire
Se me ducu in cale grea
Departè de puic'a mea!
Tra, la, la, la, la, la, la.
Cà-ci nu sunt unu venatoriu
Se pandescu candu ai se sbori
Si se'ti dau eu tie plata
Cu unu fulgeru de sagéta!
Tra, la, la, la, la, la, la.)

Apoi si din urmatórea doina culésa din Transil-
vani'a:

Pasere galbina in ciocu
Reu mi-ai cantatu de norocu,
Cà tôte dilele mele
Ai cantatu se fia rele,
Si totu traiulu meu
Ai cantatu se fia reu,
Si tóta viétia mea
Ai cantatu se fia rea.
De-asii scé unde locuesci
Se vedu ce pasere esci,
Sciu cà tu nu esti Cucu
Cà nu-ti e asia canteccu,

¹⁾ V. Alecsandri. Poesii etc. Bucuresci 1866. p. 373.

¹⁾ B. P. Hasdeu: „Cuculu si Turturica“, studiu
comp. publ. in „Column'a lui Traianu“, Bucuresci. 1876.
p. 44, si din an. 1878. p. 301. — M. Gaster Conv. lit.
an. VIII. Iasi 1879. p. 229 si 322.

²⁾ V. Alecsandri. Poesii pop. ale Rom. Bucuresci
1866. p. 7—9.

pe comitetul din Sibiu, că nu face nimic pentru cultur'a poporului, că nu învâta de ex. pe locuitorii din Campi'a Transilvaniei se înpletăscă la corfe (cosiuri) și rogojini! Ur'a cea mai intensă se concentră asupra v.-presedintelui și aceluor doi secretari, până ce ea cu trei zile înainte de adunare, într-o foaie a „Telegrafului roman” degeneră în mascări și balacării, de care nu poate pronunța și cu atât mai puțin a scrie în public nici-unu omu care ține cătu de puțin la demnitatea și caracterul său.

Adeca, dacă cele mai multe despartimente nu se adună cu anulu întregu în sensulu regulamentului votatu de către adunarea generală înca din 11 Augustu 1869; dacă cei mai mulți membrii uita cu anii întregi de obligațiunea morală și patriotică; în fine dacă agendele și afacerile de preste anu ale comitetului din lipsa de organu speciale nu s'au potutu publică și n'au ajuns la cunoscintă nimeni în afara, — pentru toate acestea scaderi se fă pedepsiti numai functionarii și între aceia mai virtuos v.-presedintele Jacobu Bologa, autorulu regulamentului titlatu: „Regularea mijloacelor spre ajungerea scopului Asociațiunei transilvane etc.” Da, în lipsa totală de potestate disciplinaria la o societate fundată pe obligațiuni curatu morali, presidiulu se fă pedepsitu, pentru-ce absentădă dela ședinție membrii bolnavi sau infranți de betranetie, sau morți și vreo 4 carii nu ședea în Sibiu, alții încarcăți cu multime de alte afaceri publice și familiare, cari nu afla nici-o oră liberă spre a o sacrifica și pentru națiune și înca gratis.

Observați bine, că tocmă celu ce șbierea mai furiosu în contra comitetului pentru neactivitate, nu a făcutu în viața sa nimic pe lume pentru această Asociațiune. Clopotu sunatoriu, care chiumă pe alții la biserică, elu înse nu descende niciodată din turnu la altariu. Se afla, anume chiaru în Campi'a transilvană, de unde se audi în anulu acesta șbieratulu celu mai selbaticu în „T.r.”, proprietari romani, cu mosii de valoare dela 10 mii până la 140 mii fl. v. a., cari până în anii din urma nici n'au voitu se audia, de Asociațiunea transilvană; acum înse dintr'odată le place a figura de apostoli ai culturai noastre nationale, că și cum ei și numai ei aru fi membrii fundatori cu câte una șeu două mii florini, șeu că și cum aru fi înaltiatu nu știu ce școle de modellu din averea proprie pe mosiile lor pentru locuitorii comunei. Nimicu din toate acestea n'au făcutu; ei înse totuși cutădă se insulte și se espuna urei publice tocmă pe acei barbati, cari fără a cere vreodată cea mai mică remunerațiune, au statu dela începutu cu peptulu pentru înființarea și înflorirea acestui institutu binefacătoriu, au alergatu, au scrisu, au datu și din pungile lor mereu, unulu făcându caletorii că presedinte ori v.-presedinte pe la vreo 11 adunări generali, totudeauna pe spesele sale, altulu investindu sume considerabili în carti și documente destinate a ne ajuta la desrobirea noastră spiri-

tuale și nationale. Omu, care în tota viața sa nu a scrisu diece pagini de dăne-ajută, are fruntea că seși bata jocu de lucrari premiate de către Academi'a română și recunoscute că lucrari de valoare.*)

La toate acestea pretensiuni, intrige și disensiuni artificioase, scormonite cu scopuri absolutu straine de Asociațiunea noastră, este chiamatu că se respundia însuși poporul românesc și cu atât mai virtuos inteligentia sa prin esoposițiunea din a. 1881. Verdictulu ce se va da prin acea esoposițiune de către poporu pentru poporu, prin concursulu său însuși, cu obiectele de agricultură, de industrie mică și mare, era mai alesu prin cea de casa, apoi și prin arte, va emana dela înaltulu tribunalu numitu opiniunea publică, care în acestu casu este multu mai îndreptățită, că de ex. în politica. Atunci apoi se vedemu pe criticaștii, cum se voru prezenta ei însii la acelu tribunalu cu produsele minții și a manilor proprii și cu ale locuitorilor din tinutul ori comunele de unde sunt ei.

Te asigură domnule redactoru, că nu ar fi spațiu perdutu în coloanele diariului d-tale, dacă ti-asiu mai scrie de trei ori atâtă despre lucrările adunării generale dela Turda, despre care eu credu că va fi lasatu și câteva urme nesterse în memori'a și anim'a locuitorilor acelei regiuni; va fi înse bine că de aci înainte se ve decopiatu și d-văștra processele verbali din cele trei zile, dintre care una putea se fă prea bine castigată, dacă scumpulu timpu nu se rapea cu interelatiuni tendentioase, de lană caprină, sau celu multu de natură de a se regulă, că în tota lumea civilizată, pe cale presidiale, fără a pune la proba patientia adunării ore întregi, cu cautare de nodu în papura, și fără a trage de peru și a provoca scandalu gratuite, toate prin unu singuru omu. — Dupăce se voru publică processele verbali, potemu se revenimu.

Revista politica.

Sibiu, 17 Augustu st. n. 1880.

Din'a de maine 18 Augustu, va fi o di de serbatore pentru intrăg'a poporațiune a vechiei monarhii austro-ungare, fără deosebire de nationalitate. Din'a această, care este diu'a născerei Majestății Sale imperatului Franciscu Josifu I, și care au fostu serbatorita și până acuma în toti anii, devine astadi cu atât mai însemnată, fiindu că în această di de maine M. S. imperatulu împlinesce alu 50-lea anu alu augustei Sale etati, aflându-se în alu 31-lea anu alu domniei Sale imperiale.

Poporale monarhiei voru serbă și voru salută deci diu'a de 18 Aug. cu tota demnitatea și solemnitatea, ce i se cuvine acestei serbatori dinastice și familiare. Incepându din capitala și până la

*) Academi'a română honorădiă lucrările citite în ședințiile sale cu câte 50 franci de 1 colă tipărită, era lucrările lexicografice cu câte 15 galbini de colă; corecturile se remunerădiă cu câte 10 franci.

cele mai extreme puncte ale monarhiei, pe mare și pe uscatu, voru resună salve de bucuria și veselie în această di de serbatore, și în fatia a ne-numerate altare se voru rădică rogaciuni ferbinti spre ceru, înplorandu protecțiunea divină asupra M. S. imperatului și asupra augustei Sale case, pe care atotputernicul Ddieu se o ținea la mulți fericiți ani!

* * *

Visita imperatului Wilhelm la Ischel, precum și aceea a principilor Serbiei și României, cari au fostu primiți cu o distincțiune aleasă din partea imperatului austro-ungaru, ofere unu bogatu și multamitoriu materialu de discușiune și comentarii pentru press'a indigenă și esternă, precum și pentru intrăg'a lume politică. N'avemu pretensiunea de a fi versati în art'a meteorologiei politice și nici a fi dotați cu vre-unu organu, cu alu carui ajutoriu amu putea audi și vedea cum cresce erb'a. Ne marginimu deci la modestulu rol de simplii croniciari, înregistrandu faptele asia, precum ni se înfatiosiedă nouă, lasandu în sarcin'a viitorulu a ne arată consecințele și fructele lor.

Ar fi deci o pierdere inutilă de timpu, dacă ne amu încercă a ne bate capulu, că ore aliantia austro-ungară cu Români'a este dejă unu faptu împlinitu, șeu în ajunu a se împlini, ori că ea este numai unu productu alu fantasiei aceluor diplomați și publicisti austro-ungari, cari s'au dedatu a escontă dorințele lor, că și candu ele aru fi niste fapte dejă reale.

Ori cum va fi, necontestabilu este, că pozițiunea României fatia cu situațiunea orientală și a evenimentelor ce se prepara în celu mai de aproape viitoru, este totu asia de critică și de o gravitate supremă, precum au fostu ea în ajunulu resbelului russo-turcescu.

Nu ne este data nouă și nu este chiamarea noastră a ne permite a da consilii inoportune diplomaților și luminătorilor patrioți, cari conduc destinele junelui statu romanu. Totu ce potemu face este, a urmări cu atentiune și îngrijire pașii pe cari i întreprindu densii în aceste timpuri de grele încercări și a doră, că ei se nu fia pași gresiti.

Șteu'a poterniculu ministru-presedinte C. Tisza pare a fi trecut punctulu seu de culminațiune și a se apropiă cu rapiditate de apusulu seu. Această este concluziunea ce o tragu adversarii sei politici, din faptul eclatant înfrangeri, ce au încercatu guvernulu ungurescu la alegerea de deputatu în Caniti'a-mare. Acestu colegiu devenindu vacantu în urm'a morții lui Csengeri și escriindu-se alegere nouă, guvernulu crediendu că poate contă cu siguranță că alegătorii acestui colegiu până acuma gubernamentalu isi voru remanea fideli și de aci înainte, alegendu érași pe candidatulu gubernamentalu, si-au gresitu calculu seu în modu foarte neașteptatu și isbitoru. Guvernulu adeca, pentru că se fia și mai sicuru de reusita și se dejăce oposițiunea, îndemnă pe poporalulu și laureatulu poetu Mauriciu Jokay că se primăscă a fi candidatulu în cerculu elec-

Știu că nu esti porumbătia,
Nici Mierla,¹⁾ nici prepelătia.
Odată de te-asiu vedea
Cu arcu te-asiu săgetă.
Prin aripi te-asiu înpușcă
Nici se mori, nici se traiesci
Numai se te chinuesci.
La fiere, în vizuină
Remaie-ti cuibulu pustiu,
Prin aripe săgetată
Că mi-ai fostu fără de dreptate.²⁾

Dintre toate paserile, câte le sunt romanilor cunoscute, nici un'a n'are unu ciocu asia de galbenu că Mierl'a, că se fă batatoriu la ochi. Rostulu Cucului înca e galbinu, înse nu asia de tare că alu Mierlei. Prin urmare, eu credu, că doinele citate aicea nu se referescu la nici un'a din paseri, ci numai la Mierla.

Mai departe spunu romanii, că atunci, candu Mierlele începu a cantă foarte desmerdatu, că și candu atunci s'aru invetiă a cantă și se stringu mai multe la unu locu, atunci de buna-șeama se pornesce ploie cu ometu, șeu celu puțin ploie parțială, după cum e adeca și anotimpulu candu se adună ele.³⁾

VI.

În modu desmierdatoriu se numesce Mierl'a de către romani: Mierluta, Mierlusiă, Mierlusiă, Mierlitiă și Mierlisiă.

Toate diminutivele acestea se afla răspândite și prin doinele populare.

¹⁾ Eu credu că aici în locu de „Mierla” a trebuitu se fă numele altei paseri.

²⁾ Com. de d-lu G. Crăciunasiu. — Doin'a această, cu puțin modificari, se afla și la romanii din Bucovina.

³⁾ Credu rom. din Candreni, com. de d-lu P. Ursulu.

Noi vomu reproduce aici numai vr'o două exemple.
O doina, în care damu preste numirea Mierlutiă sună:

Mai straina de cătu mine
Numai este nime în lume
Numai Mierlutiă n'padure
Și înca Mierl'a totu mai are
Cucusiăru-i veru primare,
Rîndunic'a-i sorioară,
Nu-i că mine strainioară!¹⁾

Alta doina, în care damu preste numirea Mierlusiă, sună astfel:

Canta puilulu cucului
Pe cornoale plugului.
Cant'o Mierla pe telăga
Și de mine se totu lăga;
Cuculu dice, Mierl'a dice:
„Nu-ti bea banii mei voinice,
Că ti-e carulu farimat
Și plugulu neferecat
Și pământulu nelucrat!”
Cucule, jivina rea!
Nu portă de grijă mea;
Mierlusiă, pasere sură
Nu'mi totu banu din gura,
Că-oi veni c'am tulburatu
Și-oi cadea într'unu pecatu,
Și voi sparge cuibusiăru
Și voi rupe plesusiăru.²⁾

Barbatelulu Mierlei se numesce de către poporu Mierloi. Despre această ne potemu încredința, afara de vorb'a de toate dilele, înca și din următoarea doina din Bucovina:

¹⁾ Dimitrie Danu: „Doină și hore din Bucovina” publ. în „Ședinție” an. III. Budapeșta. 1877. p. 13.

²⁾ V. Alecsandri. op. cit. p. 298.

„Legea ta mei puie de Cucu!
Vér'a vii, vér'a te duci,
Me miru érn'a ce mananci?
— „Manancu putregaiu de fagu
Și n'am pe nime cu dragu,
Am pe Mierl'a din padure,
Dar Mierloiulu canele
Isi iubescă Mierlele!”

VII.

Afara de această pasere, despre care am vorbitu până acuma, mai există înca și alt'a, pe care atâtu romanii din Bucovina,²⁾ câtu și cei din Transilvania³⁾ și Moldova⁴⁾ asemenea o numesce Mierla. Înse spre a le deosebi un'a de alt'a, o numesce pe cea dintăiu Mierla neagra, era pe cea din urma Mierla sură șeu Mierla gulerată (lat. *Turdus torquatus*, Merula torquata, montana, callaris, alpestris, maculata și vociferans, Sylvi'a torquata, Copsichus torquatus, germ. die Ringdrossel oder Ringamsel, Schild-, Rost- und Schneidrossel, Dianen-, Erd-, Strauch-, Berg-, Meer- und Seeamsel, Stock- und Stabziemer).

Deosebirea între aceste două Mierle constă într-o aceea, că Mierl'a sură e la pene suria cenușie, pe candu Mierl'a neagra e la pene neagra că Corbulu și cu cioculu auriu. În corpul înse sunt asemenea de mari. Mierl'a neagra e foarte selbăteacă, ea nici candu nu stă multu într'unu locu că s'o poti bine vedea. Barbatelulu șeu Mierloiulu acesteia cantă de către șera până ce innoptădiă și elu se suie și cantă în vârfulu celoru mai înalți arbori. Pe candu Mierl'a cea sură șeu gulerată e cu multu mai blândă și cantă ori și unde⁵⁾.

¹⁾ Din colecția mea inedită.

²⁾ Com. de d-lu P. Ursulu.

³⁾ Com. de d-lu G. Crăciunasiu.

⁴⁾ T. Stamati. Vocab. de limb'a germană-română. Iasi 1852.

⁵⁾ Com. de d-nii P. Ursulu și Gr. Crăciunasiu.

loru dela Caniti'a-mare. Poetulu primí, dara pro-saic'a si cinic'a opositiune sciu se agitedie atatu de minunatu, in catu in diu'a de alegere in locu se reiesu din urna poetulu favoritu alu d. C. Tisza, a esitu contra-candidatulu seu Josef Unger, pe care ultra-radicalii, adeca koshutianii ilu reclama si ilu proclama de alu lor.

Resultatulu acestei alegeri din Caniti'a-mare probédia, ca partid'a nihilistiloru magiari, adeca a koshutianiloru, cari voru desmembrarea totala a Ungariei de Austri'a, se intarescu pe di ce merge si castiga terenu si partisanii chiaru si intre elementele conservatore ale poporatiunei unguresci. Inca vreo câteva victorii de acestea ale koshutianiloru si Ungari'a va fi sbiciuita de flagelulu resbelulu civilu.

Acésta credintia pare ca incepe a se prefaca in convictiune chiaru si in cercurile mai inalte din Vien'a, ceea ce ne-o probédia condescendentia si buna-vointi'a ce o arata fatia cu elementele slave, de acaroru fortie morale si fisice simtu ca voru avea mare lipsa, atatu in casulu unui resbelu cu Russi'a, catu si in casulu unui conflictu internu.

Candu va veni ore timpulu, ca acele cercuri superiori din Vien'a se isi aduca aminte si de esistenti'a nefericitei natiuni romane? Pote ca numai in or'a a unspredeceea. Vom asteptá si pana atuncea, de orece ea numai este si nu mai pote fi departe. Avemu ore cari indicii si semne, care ne indémna a crede si a ne asteptá la acésta.

Discurse parlamentare tinute in cestiunea agraria transilvana.

(Urmare.)

Horváth Gyula: Se nu atribuimu lucrulu ma multa insemnatate decatu are intr'adeveru. Eu nu cercediu, ore se pote aplicá dupa dreptu cuventulu furtu la imobile, cutediú inse a afirmá, ca este purulu adeveru, ca pana in timpulu din urma s'a ivitu casuri de estindere prin aratura, de devastare permanenta, aprindere si apropiare a paduriloru proprietariloru. Nu sciu cum o numescu acésta juristii, dar sciu atata, ca este trecerea averei din posesiunea unuia in posesiunea altuia, si anume nu pe cale normala.

Candu nu e vorba ca cei ce posedu enclave se se deposededie, ci ca se se stramute si se li se dea deplina desdaunare, nu pot pricepe, cum se pote afirmá ca se ataca proprietatea individuala?

Aici in capitala s'au facutu espropriatiuni pentru bulevard, era legislatiunea, daca afla necessaru, pote dispune ca in interessu publicu se se esproprieie averea cuiva prelunga desdaunare deplina (Esclamatii in stang'a: Da! in interessu publicu!) si d-vostre numai in cestiunea acésta ve opuneti espropriarii? (Sgomotu in stang'a.) Aici nu e vorba de edificie pretioase, ci de nisce case prin paduri, cari abia au valóre de 50 fl., de cari se afla mai cu sema numai prin secuime, unde comunele proprietare nici pana astadi nu-si potu folosi padurile de enclavele acestea, cari sunt o adeverata pedeca pentru exploatarea proprietatii.

Primescu propunerea baronulu Kemény Kálmán. Kemény Kálmán: Ceru cuventu pentruca mi s'au interpretatu reu cuvintele. Dl. Chorin a disu in motivarea sa, ca primindumi-se propunerea numeroase familii aru deveni deposedate. Eu n'am intielesu acésta asia. Testulu vorbesce de parcele neinpoporate ce se afla printre paduri si eu numai schimbarea acestora am propusu. (Miscari in stang'a.) Deci daca am propusu numai schimbarea parceleloru neinpoporate, nime nu va deveni deposedatu din cas'a sa. (Esclamatii in stang'a: Nu acesta e intielesulu alineí 3! Miscari.)

George Popu: Am auditu forte adeseori accentuandu-se aici in camera, ca acei deputati cari sunt alesí in Ungari'a proprie, nu cunosc referintiele din Transilvani'a, si cu deosebire nu cunosc referintiele ce exista acolo intre fostii domni feudali si intre fostii

iobagi. Eu o credu acésta pe deplinu onor. Casa! pentruca intr'adeveru acolo referintiele sunt forte curiose, acei deputati inse, cari au petrecutu cu atentiune desbaterile de astadi, si-au potutu castigá o convingere despre referintiele de acolo.

Me provocu numai la tonulu si espressiunile, de cari s'au folositu deputatii Ugron Gábor si Horváth Gyula in discursurile lor; daca veti binevoi a le apretia acelea psihologice poteti deduce consecentie despre referintiele ce potu se esiste acolo intre fostii domni feudali si intre fostii iobagi.

Eu din incidentulu ca dl. Ugron Gábor in privinti'a luarii in posesiune a imobileloru si a folosirei neconturbate a acestor'a in timpu indelungatu — se folosise de o nomenclatura, care intr'adeveru nu se afla in legile nici unei natiuni din lume, numindu-o furtu, si fiindu-ca in giurulu d-sale se nascuse o disonantia s'a nisuitu de repetite ori se o si dovedesca, — imi propusesemu ca in numele fostiloru iobagi se protestediú in contra acestei maniere; dar dupa ce d-lu Pulszky o facu acésta intr'unu modu forte energicu nu mai vorbiamu, deca d-lu Horváth Gyula nu sustinea acea asertiune.

N'am ce face, dar cauta se o spunu, ca inaintea d-loru deputati din Transilvani'a, o classa a poporulu din Transilvani'a nici nu are altu nume de catu acela, care este inpreunatu cu furtulu, adeca hoti (tolvaj). Eu nu am provocatu amaraciunea, dar daca o provoca altii, nu me ferescu de ea. D-nii Ugron Gábor si Horváth Gyula s'au declarat astfelu despre propunerea din cestiune ca si candu famu traí in evulu mediu, in sclavi'a cea mai crassa, candu se dicea, ca „*Rusticus praeter mercedem sui laboris nihil habeat.*“

Forte bine a observatu presidentulu si un membru alu comisiunei juridice, ca in Ardélui mii de locuitori sunt asediati prin enclave si traiescu acolo de 100—200 ani cu familiile lor, nu furandu, ci cu consensulu respectiviloru proprietari, facendu prestatiuni grele.

Deci eu in numele bietulu poporu protestediú in contra unoru asemenea nomenclaturi, si, de si acestea sunt o arma cu doué tasiuri, nu voiu se le intorc in contra acelor'a, cari s'au folositu de ele fatia cu fostii iobagi.

Cu amaraciune am fostu necesitatu on. Casa! se reflectediú la acésta cestiune de paine, ve rogu inse, acésta cestiune, dela care — ve potu asigurá ca de pinde pacea seu turburarea Ardélului — se binevoiti a o deslegá fara preocupare, cu intieptiune si dupa dreptate.

Petru Mihali: On. Casa! Daca m'asiu fi indoit du despre plausibilitatea temeriloru acelor'a, cari ceru transpunerea propunerei d-lui deputatu, Kemény Kálmán la comisiunea juridica, pentru esaminare si raportare, mi-ar fi disparutu orice indoiala, dupa rectificarea d-lui propunetoriu, ca-ci insusi d-lu propunetoriu n'usi intielege propunerea asia, precum o intielegu alti domni oratori, cu tote ca despre d-lui trebue se presupunu, ca se va fi ocupatu cu o cestiune atatu de momentosa celu puginu 24 de ore.

D-lu propunetoriu marginesce valóre propunerei sale numai la enclavele neinpoporate, voiesce deci se o aplice numai fatia cu acele poiene, care nu sunt prevediute cu case; mai multi dintre oratorii ce s'au esprimatu inse mergu mai departe, ei voiescu se comasiedie si enclavele prevediute cu locuintie, si pe proprietarii acestor'a se'i deposededie.

Fiindu dara in privinti'a ponderositatii propunerei, atatu de divergente parerile celoru ce o spriginescu, de orece sum convinsu, ca fatia cu unele dispositiuni ale propunerei, vinu in colisiune insemnate interese de ale proprietariloru mari cu ale celoru mici, ve rogu ca la singuraticile dispositiuni ale propunerei se procedeti cu precautiune si precaugetare cuviitiosa, si spre acestu scopu se dispuneti ca propunerea deputatulu Kemény Kálmán se se transpuna la comisiunea juridica spre pertractare si opinare.

Ce privesce acea asertiune a unoru dd. oratori, ca o parte a proprietariloru mici din Transilvani'a si-ar fi castigatu poienele ce le au printre paduri prin ocupari nepermise, prin violentia si prin furtu, — imi iau voia a me declará cu tota resolutiunea, ca tragu la indoiala adeverulu acestei asertiuni.

Cea mai mare parte a acestoru posesiuni s'au facutu la provocarea si cu invoierea domniloru feudali. In vechime padurile ca atari n'aveau nici o valóre, si ca totusi se aduca vre-unu venit, insi domnii feudali chieimau pe omeni mai seraci ca se lazuiasca si pentru vreo tacsu in bani, seu alte prestatiuni, se ocupe si folosasca lazuiturile. In acestu modu au devenitu ei posesorii enclaveloru, dupa cari au datu prestatiunile pana candu le-a desfiintatu legea.

Totu asemenea referentie au fostu si in comitatulu Marmatiei vecinu cu Transilvani'a, dar a stigmatisa aceste proprietati cu o origine atatu de nelegala, cum o facura unii dd. deputati ardeleni, cari vorbira inaintea mea — nime nu s'a incumetatu, nici nu se pote.

Primescu propunerea lui Chorin. Adolf Zay: D-nulu deputatu care a facutu propunerea se vede ca a fostu reu intielesu din mai multe parti. D-lui prea bine scie ce a propusu, inse dd. deputati n'au fostu in stare se'i pricepa propunerea cum se cade.

Ce propune? Acea, ca pe calea regularei si proportionarei de regula numai acele enclave se se pota schimbá, pe cari nu se afla locuintie, — era daca sunt locuintie atunci numai cu invoierea proprietariulu „*volenti non fit injuria.*“

Au sedusu pe dd. deputati cuvintele „afara de casulu comassarei generale“, — dar fara cauza, ca-ci propunerea numai in privinti'a regularei si proportionarei intentionedia a face provisiune la acestu locu, era in privinti'a comassarei se va dispune la §. 23.

Daca s'ar transpune cestiunea la comisiunea juridica, amu aduce comisiunea intr'unu circulus vi-tiosus.

Au fostu vorba si de terminologie, si unii dd. juristi din Casa s'au esprimatu ironice, ca fatia cu avere imobila nu pote fi vorba de „furtu“.

La acésta mi iau voia a reflectá pe on. Casa, ca aceste teritorie de regula s'au castigatu „*vi, clam et praecario modo.*“ (Aprobati.)

Parteniu Cosma esclama: „Nu este adeveratu!“ (Miscari.)

Gulner Gyula: Nime n'a motivatu mai bine decatu dl. Zay necesitatea de a nu decide astadi in acésta cestiune; eu deci rogu pe on. Casa, ca se binevoiesca a amana propunerea lui Kemény Kálmán pana candu va veni la ordine §-fulu 23, care contine casurile de schimbatu. Se o pertractamu atunci, ca se nu ni se intemple se enuntiamu aci unu principiu, pe care mai tardiu pote vomu fi necesitati a-lu alterá. (Se votamu! se votamu!)

Bokross Elek referentulu: (Renuncia! Renuncia!) Nu potu renuntia din motive personale. (Se audimu!) Unu membru alu comisiunei juridice, precum si presedintele ei mi-au inputatu, ca primindu propunerea baronulu Kemény Kálmán mi-asii fi datu consimtiementulu la unu principiu, care este in contradicere cu hotaririle comisiunei.

Fatia cu aceste invinuri mi iau voia a atrage atentiunea on. Case asupra acelei inpregiurari, ca comisiunea juridica a primitu fara contravotu §-fulu 23, care in punctulu a) dice ca pe calea comassarei nu se potu schimbá „*fundurile intravilane (locurile de casa), cari sunt pe teritoriulu comunei dinpreuna cu posesiunile estravilane ce sunt inpreunate si ingradite cu ele.*“

Acésta cu alte cuvinte insemnedia, ca nu se potu comassa fundurile intravilane, dar tote fundurile externe cu edificie seu fara ele sunt obiectu de comassatiune.

Dar prin acésta nici n'a adoptatu comisiunea vre-unu principiu nou, ca-ci patent'a urbariala din 1854 totu asemenea dispune in §. 72 punctulu d), unde se dice, ca remanu in posesiunea proprietariloru actuali: „*Edificiile ce se afla afara de comuna, decumva aceia, in a caroru competentia aru cade acele edificii seu pamenturi, pe cari se afla ele, nu voru lud asupra si spesele construierei resp. stramutarei lor, seu decumva aceste spese nu le voru restitui aceia, cari au cerutu comassarea.*“

Aprópe din cuventu in cuventu dispune si instructiunea ministeriala din 1868 cu adaosulu, ca acolo se dice, ca: daca este necesitate economica, se potu schimbá si chiaru fundurile intravilane.

Comisiunea juridica deci a deslegatu cestiunea principala, precum a si trebuitu se o deslege, ca-ci intr'adeveru nu exista nici o lege, care ar intredice schimbarea funduriloru intravilane.

Nuam atata mai voiu se observu, ca eu de locu n'am esperiatu acelu gradu de iritatiune, la care s'a provocatu dl. Pulszky, si care ar potea retinea Cas'a dela deciderea acestei cestiuni; din contra eu personalmente, si nu ca referentulu comisiunei, aflu cestiunea atatu de copta, in catu on. Casa pote se votedia asupra ei fara nici o amanare. (Aprobati in drept'a.)

Presidiulu: pune la votu propunerile lui Chorin si Gulner, cari inse ambele cadu, si se primesce propunerea baronulu Kemény Kálmán.

Cu acestea siedinti'a se incheia.

(Va urma.)

O espositiune nationala industriala in Bucuresci.

In prevederea unei espositiuni romanesci transilvane preitemu urmatória programa publicata pentru o alta espositiune:

„Monitorulu nostru comunalu, in Numerulu seu dela 29 Iuliu st. v., publica urmatorulu catalogu generalu de productele ce urmédia a fi espuse la espositiunea nationala din Bucuresci in a. 1880.

Amu dori forte multu se scimu, candu si unde va avea locu acésta espositie, precum si alte amenunte necesare esponentiloru, — ca-ci din simpl'a publicare a unui catalogu generalu nu pote intielege niminea nimicu. („Resboiulu.“)

Éta acelu catalogu:

Grup'a I.

Obiecte de arta.

Class'a 1. Picturi in ulei. Picturi pe panza. Picturi pe table etc.

Class'a 2. Picturi diverse si desemnuri. Acuarele, pasteluri. Costume romane. Diferite desenuri etc.

Class'a 3. Sculpturi si gravuri pe medalii. Statue in marmora, in piétra si in lemn etc.

Class'a 4. Desemnuri si modele de arhitectura.

Grup'a II.

Materialu si aplicatiunea artelor liberale.

Class'a 5. Producte de imprimerie, litografie si librerie. Carti didactice, diare si publicatiuni periodice, scientifice si literare, in limb'a romana. Specimene de tipografie si litografie, diverse piese. Colectiuni de melodii romane. Atlasuri si albumuri etc.

Class'a 6. Obiecte pentru papeterie, legaturi de carti, materialu de art'a picturei si a desemnului.

Class'a 7. Aplicatiunea desemnului si a plasticei la artele usuale. Desemnuri si gravuri in-

Cumca paserea „Turdus merula“ se numesce de catra poporu nu numai simplu Mierla, ci si Mierla négra, spre deosebire de Mierl'a sura, se pote vedea si din urmatórea doina:

Puisioru de Mierla négra
Canta in codru se s'aléga,
Cati voinici pe aici se siéda.
De siediutu siedu destui¹⁾
Dar eu unulu sciu ca nu,
Sci-me flórea cea de susu,
Candu suspinu, suspinu pe ascunsu,
Candu graescu nu potu de plansu.²⁾

In fine voiu se amintescu inca si aceea, ca intr'o comuna din vecinetatea Siomeutei-mari in Ungari'a, dupa cum imi serie d-lu E. Popu, se afla familii romane, cari se numescu Mierlasiu dupa numele Mierlei, era in Romani'a, totu dupa numele acestei paseri, se afla mai multe sate, locuintie isolate si paraie, precum: Mierlari satu; Mierlesci, unu satu, o locuintia izolata si unu pareu; Mierlesci de josu, satu; Mierlescii de susu satu; Mierlescii, locuintia izolata.³⁾

S. Fl. Marianu.

¹⁾ Licentia poetica, in locu de „destui.“

²⁾ Din colecti'a mea inedita.

³⁾ D. Frundescu. Dictionariu topograficu si statisticu alu Romaniei. Bucuresci 1872. p. 290—291.

dustriale. Picturi de flori pe sticlă. Mici obiecte turnate în ceră. Desemnuri caligrafice etc.

Class'a 8. Probe și aparate fotografice.

Class'a 9. Instrumente de precizie și materialu de inventamentu.

Class'a 10. Carte și aparate de geografie și cosmografie.

Grup'a III.

Mobile și alte obiecte destinate pentru locuința.

Class'a 11. Mobile de luxu.

Class'a 12. Obiecte de tapiserie și decoruri.

Class'a 13. Cristale, sticlarii de luxu și geamuri.

Class'a 14. Porcelane, faientia și alte olarii de luxu.

Class'a 15. Tapeturi, covore, velintie (leicere), scórtie, plocate (invelitoare), zablăie (tioluri), pasle, presiuri, cergi, arare de peru de capra, cramuri, chilimuri (scórtie lucrate), cadrlatură, și totu felulu de alte tiesături de asternutu pe patu său pe jos.

Class'a 16. Giuvaergerie și argintarie.

Class'a 17. Ceasornicarie.

Class'a 18. Parfumarie. Sulfine (sulcina) și livanta pusa în saculeție, esenția de trandafir, de crinu, de socu, de melisu.

Class'a 19. Maruntisiuri portative: pungi țieranesci de piele bine lucrate și cusute; chimiruri și curele de incinsu, bete sau brane, lulele și pipe, cremene, amnare, cosiuție mici, piepteni, perii, perii de tortu, badanale (bidinele) și alte obiecte.

Grup'a IV.

Vestminte (coprinse și tiesaturile) și alte obiecte de înbracaminte.

Class'a 20. Bumbacu, inu, canepa, lana și matase: atia alba, atia rasucită, arniciuri, gaetanu de bumbacu, de lana și de matase. Panza de casa, de fuioru, și cu bumbacu, de inu, de canepa, de lana. Mese de panza de casa, servete, peschire său stergare. Plocate de lana, sarice albe și sure, pături ordinare, glugi de aba, desagi și traiste de peru de capra. Aba alba și neagra (dimie), data și nedata la pua: sieacu de diferite colori și grosimi. Matase suluri, calți de matase, borangicuri. Tieseturi de matase curată său cu firu său bumbacu.

Class'a 21. Înbracaminte, pentru ambele sexe: ghebe, mantale, ipinge, ilice, mintene, zabune (anteree), poturi, itiari, cojoc, cojocule, sucmane, siube, briuri vapsite etc. Marame, pestimane, conciiuri, camasie, camesi cusute, scurteici, fermenale, manecare, zabune femeiesci; zabunase (libadele) și alte haine de copii. Caciuli, palarii, iminei, calevri, (papuci pe talpa), opinci, papuci, tarlici (ciorapi scurți) butusiei de copii etc.

(Va urmă.)

Sciri diverse.

— (În diu'a de 24 Iuliu, d-lu Cogalnicénu, transmisu extraordinariu și ministru plenipotentiaru alu României la Paris,) a avut onórea de a remite d-lui J. Grévy, presedinte alu Republicei franceze, din partea M. S. R. Augustulu nostru suveranu, o scrisóre și însemnele marelui cordonu alu ordinului „Stéu'a României.“ D-lu Grévy, a rogatu pe d-lu Cogalnicénu de a adresa M. S. R. multiamirile sale pentru această probă de simpatia, anunțându că va și răspunde directu scrisórei M. S. Regale.

— (Despre concertulu și reprezentatiunea teatrală din Beiusiu) ni se relatéa cu datulu de 10 Aug. a. c. următoarele:

Diu'a de 8 Aug. fu un'a din cele mai înbucurătoare, atât pentru inteligința beiusiană, cât și pentru cea din jurulu Beiusiului. — Si ce eră se vedea? Óspetii din provincii cu tóte că diu'a intréa n'a mai încetatu plóia, se înbuldiau în grădin'a unde fu arangiatu Concertulu și teatrulu înpreunatu cu balu, asia, în câtu nu eră vorba de amanare; și astfel d-nii diletanți vedindu unu asia numeru mare de óspeti, vrendu nevrendu începura cu pies'a „Scar'a mătiei“ operetta, carei'a-i urmă „Dela Satu“ comedia și în fine concertulu, cari decursera cu unu astfelu de successu, în câtu óspetii cari până aci erau parte prin siura parte prin ambitulu curtii ascunsi de plóia, cu totii se apropiara de scena, care eră asediata sub ceriulu liberu, unde sub ploare în cea mai adenca linisce privéu la minunatii, — dicu minunatii, de órece tinerii diletanți și diletanțe 10 la numeru, între cari cei mai multi niciodata nu pusesera piciorulu pe scen'a teatrală, isi jocara rolurile cu o astfelu de istetime, în câtu publiculu remase surprinsu. Sub totu decursulu concertului aplausele și strigatele de „inca odata“ nu mai încetau, asia, în câtu tóte horele fura repetate. Asemenea și declamatiunile tóte au reusitu fôrte bine, cu unu cu-

ventu, tóte productiunile au decursu în cea mai buna ordine, producédu celu mai splendidu efectu.

Mai departe cl. D. prof. gim. I. Papfalvai și A. P. Balasiu că conducatori alu corului și regisoriu, precum și cu ocaziunea altoru întreprinderi de astfelu, asia și acum n'au crutiatu osténia în conducerea și instruirea tinerilor diletanți, pentru care osténia li se cuvine cea mai mare multiamita.

Sub decursulu reprezentatiunei și a concertului fiindu îndesual'a mare pe fôrte pușini óspeti am potutu cunósce înse intrandu în sal'a de jocu nu prea spațioasă se puteau observá următoarele dómne și domnisióre: D-nele: H. Ignatu, V. Contea (din Aradu), P. Horvath, C. Cretiu, G. Popu, M. Waltner (din Nyiregyháza), R. Papp, M. Vajda (din Husaseu), L. Curtescu, E. Papp, S. Zaic'a, V. Gram'a, M. Frentiu (din Remetea), R. Steiner, G. Eder, E. Buder, L. Vass, A. Buteanu și C. Breancu. D-siórele: A. Balasiu, W. Balasiu, A. Dudulescu (diletante), R. Nagy (din Budapesta), A. Boesianu (din Curticiu) și F. Pallady (tóte trei au escelat prin toaleta), E. Erdélyi, L. Vajda, L. Popescu (din Loncușiu), L. Ditiu (din Oradea), R. Németh, F. Lesianu, L. Cretiu, A. Papp, A. Buder, F. Langenthal, C. Ardeleanu și sororile Indre. Petrecerea a duratu până la 6 óre demânéti'a, cându totii s'au departatu ducédu cu sine cele mai placute suveniru. Primésca d-siórele diletanțe și d-nii diletanți din parte-mi cea mai sincera multiamita, și comptandu pe spriginulu inteliginției române îi rogu că și de aci înainte câtu mai adese-ori, cu astfelu de d-ni conducători în frunte, se faca pasi la unele că aceste întreprinderi, pentru scopulu dejă începutu.

Unu spectatoru.

— (Publicatiune.) Din partea subsemnatului Comitetu alu Reuniunei femeiloru române din Fagarasiu și giuru se aduce la publica cunoscintia, cumcă adunarea generală ordinara în sensulu statuteloru Reuniunei, se va tinea în 27 Augustu 1880 st. n. la 2 óre dupa amédi în cas'a parochiale gr.-cath. din Fagarasiu.

Ordinea dilei:

1. Deschiderea adunarei prin presedint'a. 2. Raportulu cassieritiei despre starea cassei. 3. Alegerea unei comisiuni pentru revederea socoteloru cassei. 4. Raportulu secretariului despre agendele Reuniunei dela ultim'a adunare generală. 5. Alegerea biroului și comitetului Reuniunei conformu §. 4 alu statuteloru. 6. Propuneri ce s'au face în sensulu statuteloru în interessulu Reuniunei.

Totuodata sunt rogare tóte Dómnele membre ale Reuniunei și care aru dori a se face membre a participá în numeru câtu se póte de mare la această adunare generală.

Din Siedinti'a comitetului Reuniunei femeiloru române.

Fagarasiu, 1 Augustu st. n. 1880.

Zinc'a Romanu, presied.

— (Multiamita publică) aduce subscrisulu prea onoratei „Asociatiuni transilvane pentru literatur'a și cultur'a poporului romanu“, care s'a înduratu a-mi conferi unu stipendiu anualu de 60 fl. pe anii 1878—1880; cu atât mai virtosu că subscrisulu numai cu acestu ajutoriu pre lângă celu primitu dela unchiulu său Dionisiu Romanu din Mediasiu au potutu absolvi cursulu de agronomia la institutulu din Mediasiu.

Copsi'a mare în 13 Augustu st. n. 1880.

Georgiu Negru,
absolventu de agronomia.

O intiminare!

În lipsa de „Veterinariu diplomatu“ chieasem în mai multe renduri pe unu omu de satu, că se vindece unele și altele bóle, ce atacasera vitele mele cornute, și elu reusí siguru și perfectu fără a pune vit'a în pericolu. L'am admiratu în simplitatea lui, și am cugetatu, că nu ar strică se comunicu method'a lui. Vedeamu mai în tóte dilele alergédu la elu straini cu vite bolnave și fiacare se întorcea multiamitu. — Intr'o di ilu puseu se siédia, ilu întrebai, însemnaiu totulu și me puse pecatele se tramitu informatiunile lui, nu sciu din ce inspiratia, dreptu la „Observatoriu.“ Le deteiu titlulu de „Veterinariu,“ și ele se publicara în Nr.ii 43, 44 din a. c. întregu nemodificatu, și în urma capetă o NB. piparatu, cu care-i condamnată tóta veterinari'a populară, că problematică și barbară. — Not'a aceea nu o potu trece cu vederea, că n'a ămblatu prin purgatoriu. A luá totu de reu ce'i vechiu; a nu scí că bunetatile (tesaurii) se afla în betranulu pamentu; a nu crede, că unu betranu de 7880 ani dupa Suidas, are mai multa esperientia, de câtu unu tineru de 100 ani.

Eu nu vreau se ridicu cuventulu pentru a me apară pe mine, că aceea veterinaria nu-i inventiu-

nea mea, ci póte dóra a lui Abelu, că se nu dicu a tatalui seu. Eu vreau numai se apară adeverulu, în câtu cunosc eu din praca. Diceti că-i method'a problematică, ce va se însemne die a trece marea cu notulu. Am veditu vindecandu cu această methodă morburile, cele insirasemu sub II, III, IV, V, VII, VIII, X, XI, XII, XIII, XIV, XV, XVI, și ve potu asigurá, că nici o vita n'a peritu sub man'a lui.

Diceti că e barbară; concedu că dieu nu se prea nimeresce cu civilisatiunea și cu timpulu cându se afla totu felulu de instrumente netede, a împinge restelu pe nasu în susu. — Se concedeti acum'a me rogu, că tóte operatiunile se facu taliandu, ardiendu și împungédu, nu numai la animale, ci chiaru și la ómeni.

Unu domnu bogatu R. din T. isi frange din întemplanu unu pitioru; merge la medicu, mediculu ilu vindeca cu lécuri ce'i arata sciinti'a. Pitiorulu i se vindeca, înse omulu remane schiopu, nu póte ămblá fără betiu, e nefericitu, pentru că este tineru, frumosu și bogatu; se plange în drépt'a în stâng'a, trece unu anu, nime nu'i póte ajutá. Vine unu medicu la asentare și ilu vede. Stai că te vindecu eu. La spitalu cu elu. Consiliu de medici. Lasati-lu pe mine. Opium. Me! trei catane ilu tîneti se stea în locu, prindeti-lu de pitioru și éca asia, rupeti-lu! Póc! pitiorulu se rupe, patientulu sare susu, urla de durere. Barbaria problematică! Ei, dar domnulu dupa cura de 4 luni ămbla că unu cavaleru.

Se luamu tóte pe rondu acelea bóle insirate în Veterinariulu acela și se le comentamu în câtu sunt ele barbare.

Un'a broscutiă bagată în ochi e dóra mai blasemată, că „Argentum nitricum“ și inca ceva, cu care unu Dr. renumitu mantue pe sute de ómeni de „albétia.“ — A deschide cu cutitul unu locu coprinu de unu morbu, care întindendu-se mai departe ar omori vit'a putredindu-i tóta carnea, și această în scurtulu timpu de 24 óre, nu e tocma, că și cându Drulu deschide un'a său 2 vine pentru a slobodí sangele reu la unu omu lovit de guta? Óre nu comandéa sciinti'a se se taie chiaru o mana său pitioru gangrenatu? — A împunge cu aculu, sul'a său cu virfulu briciului, se fia óre mai barbaru, că a taiá prin carne cautandu glontulu? A scóte masele, această o urmădie chiaru și sciinti'a. A dá nisce vinarsu tare, credu că inca nu'i mai afurísitu, că a bea uleiuri, liqueruri de ale lui Tolvler, Pearson, Larey etc. — Ce se dicu de bietulu „resteu,“ pe care si eu ilu condamnu, déca vomu cugetá la clescele chirurgului, cu care vrendu a mantuí viéti'a mamei, frange copilulu pe care nu-lu póte nasce, ba în unele casuri ilu scóte bucati.

Barbaria e adeveru; dara până cându sciinti'a va descoperi unu modu de cura generalu, din care se lipsésca operati'a și patientulu se nu suferă prin lucrarea medicinei, până atunci credu, că calea cea mai scurtă și dréptă e: Operarea radicală, simplă și sigura, probată de lumea ce-amu petrecutu (timpulu); é' medicin'a blanda einamicutan-dalosus în fati'a dusimanului puternicu.

Se nu uitu a ve spune întemplanu următoare. Cându eramu în C. unu vecinu alu meu avea o fetisióra c'am de 7 ani, de vreo 1 anu avea friguri de a 3 di, o iubea că ochii. Intr'o di din ceva osténia cade în aprindere de plumani, o cauta D-rulu care o totu curá de unu anu, i ordonéa, ce scie elu mai bunu, dar nu ajutá nemic'a. Din întemplanu unu tineru ce studiá medicin'a în Vien'a, eră acasa, se duce și elu se vedía morbulu. Se apuca, comandéa apa rece în o cada, desbraca fetisióra, o baga în apa, o tinea acolo pușinu, o scóte afara, o inveluia în plapóne și perini se asude. D-rulu casei vine, vede, face cruce, și dice: „Sze-gény kicsi leányka, el van veszve, a hideg viz megöli, milyen bizonytalan szerrel kuralja; hogy is lehet másképpen, mikor az egész gyogymod egy fantáziai bolondság,“ și cu asta ia usi'a cu dorere de ánima. Asteptámu cu nerabdare ce va fi rezultatulu. O mai infundá de 2 ori și o acopere de nou, deodata copil'a cere de mancare. Doctorandulu vienesu bate în palme, și strigá „Die kleine ist befreit!“ Copil'a intru adeveru a fostu mantuita deplinu.

Dupa celea espuse mai susu, déca veti aflá cu cale, poteti se coregeti acea nota bene; déca nu, atunci eu cu această totusi credu că am aperatu ce eram datoriu fatia de not'a Red.

Credu că publiculu fără de aceea o se afle și bune în acelu reu.

J. P. J.

Editoru și redactoru responsabilu: **G. Baritiu.**
Tipariulu lui **W. Krafft.**